

Budownictwo w szczycie sezonu – dane na koniec lipca

Upadłości w budownictwie (firmy wykonawcze i zaopatrujące) do końca lipca

Obecnie biorąc pod uwagę całość: firmy żyjących z budownictwa (produkcyjne, handlowe) jak i firmy czysto wykonawcze to do końca lipca sądy ogłosiły: ok. 20 upadłości firm związanych z branżą na Śląsku (w tym 14 firm wykonawczych), analogicznie 16 na Dolnym Śląsku (czysto wykonawczych - 7), w Małopolsce 12 (w tym 9 firm wykonawczych), na Mazowszu 11 (w tym 5 firm wykonawczych). Poza tym omówione w oddzielnym raporcie zachodniopomorskie (tutaj dominowały firmy produkcyjno-handlowe, firm czysto wykonawczych było tylko 4). W innych województwach - trudno wskazać tendencję (przewaga firm handlowo-produkcyjnych czy wykonawczych), bo są to pojedyncze z reguły przypadki, może poza kujawsko-pomorskim, gdzie wszystkie upadłe firmy - 6 - było firmami prowadzącymi prace budowlane.

Łącznie do końca lipca:

- sądy ogłosiły upadłość 67 firm czysto budowlanych (wykonawcze - ogólnobudowlane jak i wyspecjalizowane elektroinstalacyjne, sanitarne itp. prace) wg. posiadanych przez nas w sierpniu informacji. Czyli o 7 więcej niż na koniec czerwca. Jest to informacja, z której nie powinno się wyciągać zbyt dalekich wniosków o trwałej tendencji w branży – baza jest dosyć niska (do 10 upadłości w miesiącu), tak że nawet zmiana o 1 upadłość generuje procentowo dużą dynamikę.

- jeśli do tego dodać firmy pracujące na rzecz budownictwa (czyli obok firm ogólnobudowlanych i wyspecjalizowanych firm instalacyjnych także firmy produkujące i zaopatrujące budownictwo: wydobywanie piachu i kruszywa, obróbka drewna na potrzeby budownictwa i produkcja gotowych elementów konstrukcyjnych z drewna, produkcja wyrobów z tw. sztucznych dla budownictwa, produkcja stolarki drzwiowo-okiennej i szyb, produkcja ceramiki i wyrobów z gipsu i betonu, sprzedaż hurtowa materiałów budowlanych, usługi architekt.-inżynierskie) to łącznie z wcześniej wspomnianymi firmami wykonawczymi tych upadłości jest ponad 90, firmy te osiągały w ostatnim znanym okresie rozliczeniowym obrót roczny na ok. 1,4 mld złotych i zatrudniały ok. 5500 osób (dane o zatrudnieniu niepełne - są one stosunkowo rzadko aktualizowane i nie są dostępne w każdym przypadku)

Nie zaliczyliśmy do tego grona producentów rur oraz p.w. metalowych elementów konstrukcyjnych (klasyfikujemy ich w branży wyr. metalowych), ale ich akurat produkcja wykorzystywana jest głównie w budownictwie - z nimi będzie to już ok. 100 firm, których upadłość ogłosiły sądy w ciągu 7 miesięcy br.

Jakie będą tendencje w kwestii upadłości

Co do tego kto jest najbardziej podatny na problemy z płynnością - przede wszystkim wykonawcy, bo sprzęt muszą mieć bądź wynajmować, ludziom muszą zapłacić, nierzadko część materiałów kupują na swój rachunek, a potem czekają na płatność, nierzadko wiele tygodni lub miesięcy. Wielu może takiego czekania nie przetrwać. Inna sprawa, że to dotyczy głównie większych firm, robiących większe kontrakty. Mniejsi pracują z „mniejszymi” i ... można sądzić, iż szara strefa w budownictwie w 2009 i 2010 kwitnie, szczególnie w B2C, ale też pewnie częściowo w B2B (w małych i średnich firmach, szczególnie rodzinnych, gdzie to jest podstawa bytu rodziny).

Jesień powinna przynieść wzrost płynności u wykonawców i hurtowników, bo wiele procesów inwestycyjnych się powoli kończy i następują rozliczenia. Nie dotyczy to wykończenia wnętrz, gdzie sezon trwa dłużej, ale też jest dzięki temu nieco większa równowaga w finansach.

Spektakularnych upadłości developerów się nie spodziewamy. Skoro przetrwali ostatni rok, to się już zdążyli zrestrukturyzować, ściąć koszty, nowe projekty realizowane są już po niższych kosztach. Prowadzą ponadto zazwyczaj działalność poprzez wyspecjalizowane spółki celowe, tak że problem z jakąś inwestycją dotyka właściwie jedynie wykonawców, bowiem ta spółka zależna upada, nie pociągając za tym większych konsekwencji dla spółki-matki. Zapewne też część mniejszych developerów przekaze projekty większym i zasobniejszym, ale raczej nie będą masowo padać. Producenci zapewne też powinni radzić sobie lepiej niż w ub. roku, chyba że działają jedynie na jakimś niedużym rynku lokalnym i są w związku z tym mocno uzależnieni od płytkiej siły rzeczy na nim koniunktury. Spodziewamy się raczej na upadłości wykonawców i dystrybutorów, bo z jednej strony konkurencja wśród nich jest największa, a co za tym idzie - marża stosunkowo najniższa i ciężko o dobrze zabezpieczone umowy, a z drugiej strony stosunkowo łatwo im nie zapłacić, powołując się na rozmaite wady i usterki, a potem spokojnie przeciągać sprawę, aż firma upadnie i płatność ta będzie de facto umorzona. Ze względu na tego typu praktyki niejednym hotel czy centrum handlowe było ponadnormatywnie rentownym przedsięwzięciem developerskim. W budownictwie dużo zależy od dobrej woli stron, a zwł. zamawiającego – da się zwykle znaleźć jakieś usterki i braki a wtedy wspomniane podejście zamawiającego (ale też wykonawcy do zgłaszanych uwag) decyduje, czy postępowania reklamacyjne toczą się tak, żeby się zakończyć konsensusem czy wręcz przeciwnie.

Analiza płynności na podstawie wyników z Analiz Branżowych oraz zleceń windykacyjnych

Największa branża – ogólnobudowlana jest tak rozległa i zróżnicowana (kilkanaście podbranż - produkcja termoizolacji, cement i beton, pokrycia dachowe, chemia budowl., hurt drewna i mat. budowlanych etc.) że ich wpływy – polepszenie lub pogorszenie koniunktury często się równoważą we wspólnym wyniku. Tym niemniej na podstawie analizy należności generowanych w skali miesiąca na ok. 2,4 mld złotych (od 26 tys. monitorowanych płatników) można stwierdzić, iż lipiec był kolejnym od kwietnia miesiącem sezonu budowlanego - w którym w terminie regulowano ok. 77% zobowiązań wg. ich należności. Jest to wynik porównywalny lub nieznacznie gorszy niż w roku ubiegłym (analogicznie 77-80% wartości należności spłacanych w terminie). Poziom należności znacznie przeterminowanych - 120 dni po terminie płatności również jest zbliżony i waha się w omawianych miesiącach kwiecień-lipiec od 4 do 5,5% wartości należności. Znacznie gorsze były wyniki I kwartału - spłacano wtedy o ok. 10% mniej należności (średnio 63-65% wartości) w terminie niż w roku ubiegłym. Pewną pozostałością tego jest widoczna grupa należności (o wartości kilkudziesięciu milionów złotych w skali miesiąca) przeterminowanych znacznie dłużej niż wspomniane wcześniej 120 dni (a więc pochodzących od kontrahentów, którzy z dużym prawdopodobieństwem zakończyli działalność).

Dane z windykacji i komorniczej egzekucji należności - w tej chwili branża budowlana to największa część zleceń (zawsze tak było, jednak w latach ubiegłych - np. w 2008 roku stanowiły one ok. 30% wartości ogółu zleceń windykacyjnych, natomiast obecnie jest to ponad 50%), jednocześnie są to najtrudniejsze w prowadzeniu sprawy (trudno m.in. odzyskać środki wystarczające na pokrycie zobowiązań w drodze sprzedaży majątku czy nieruchomości z powodu problemu z ich zbyciem po oczekiwanych cenach).

*****

Euler Hermes jest liderem na rynku ubezpieczeń należności handlowych oraz jednym z liderów w zakresie gwarancji ubezpieczeniowych i windykacji należności. Euler Hermes zatrudnia 6 200 pracowników w 50 krajach. Oferuje kompleksowe usługi w zakresie zarządzania należnościami. Skonsolidowany obrót grupy Euler Hermes w 2009 roku wyniósł 2,1 miliarda euro. Euler Hermes rozwinął międzynarodową sieć nadzoru, która umożliwiła analizę stabilności finansowej 40 milionów przedsiębiorstw. Grupa obejmuje swoimi gwarancjami transakcje handlowe na całym świecie na kwotę 700 mld euro.

***

Euler Hermes, członek grupy AGF oraz Allianz, jest notowany na giełdzie Euronext w Paryżu. Agencja Standard & Poor's przyznała grupie oraz należącym do niej spółkom zależnym rating AA-

***

W Polsce grupa Euler Hermes jest obecna od 1999 roku. Towarzystwo Ubezpieczeń Euler Hermes S.A. oferuje ubezpieczenia należności handlowych oraz gwarancje ubezpieczeniowe. Jednocześnie druga spółka działająca na polskim rynku - Euler Hermes Collections Sp. z o.o. oferuje windykację należności, raporty handlowe, ocenę ryzyka oraz program analiz branżowych. Usługi doradztwa prawnego świadczy Euler Hermes, Mierzejewska - Kancelaria Prawna Sp. k.

Ostrzeżenie dotyczące prognoz:

Niektóre z zawartych w niniejszym materiale stwierdzeń mogą dotyczyć oczekiwań na przyszłość i innych prognoz, które opierają się na bieżących poglądach i założeniach kierownictwa oraz obciążone są znanym i nieznanym ryzykiem oraz niepewnością, które mogą spowodować, iż faktyczne wyniki, rezultaty lub wydarzenia będą istotnie odbiegać od przedstawionych lub implikowanych w takich stwierdzeniach. Poza stwierdzeniami stanowiącymi prognozy z racji kontekstu, słowa „może, będzie, powinno, oczekuje się, planowane, zamierza się, przewidyuje się, uważa się, szacuje się, potencjalny lub w dalszym ciągu” oraz wyrażenia podobne również charakteryzują wyrażenia oznaczające przewidywania na przyszłość. Faktyczne wyniki, rezultaty lub wydarzenia mogą istotnie odbiegać od zawartych w takich stwierdzeniach w zależności m.in. od (i) ogólnych uwarunkowań ekonomicznych, w tym w szczególności uwarunkowań ekonomicznych w zakresie podstawowej działalności Grupy Allianz lub na podstawowych rynkach, (ii) kształtowania się rynków finansowych, w tym rynków nowopowstałych, (iii) częstotliwości i wielkości szkód ubezpieczeniowych, (iv) współczynników i trendów w zakresie śmiertelności i zachorowalności, (v) wskaźników utrzymania polis, (vi) zakresu niespłacenia kredytów, (vii) poziomów stóp procentowych, (viii) poziomów kursów walutowych, w tym kursu wymiany euro do dolara amerykańskiego (ix) zmian konkurencyjności, (x) zmian w przepisach prawnych i regulacjach, w tym konwergencja monetarna i Europejska Unia Monetarna, (xi) zmian w polityce banków centralnych i/lub rządów innych krajów, (xii) wpływu przejęcia spółek, w tym związanych z tym kwestii integracji, (xiii) reorganizacji oraz (xiv) ogólnych czynników konkurencyjności, w każdym przypadku być na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i/lub globalnym. Prawdopodobieństwo wystąpienia lub natężenie wielu z tych czynników może być większe w wyniku działań terrorystycznych i ich skutków.

Kwestie omówione w niniejszym materiale mogą być również obciążone ryzykiem lub niepewnością, o których wspomina się w dokumentach przedstawianych przez Allianz AG amerykańskiej Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Grupa nie jest zobowiązana do uaktualniania żadnych wybiegających w przyszłość informacji zawartych w niniejszym materiale.